

[Fuglsang.]

også fra landboforeningskredse. Vi ved, at der kunne tænkes andre og også stærkere indgreb end det her foreslåede, men vi mener, at det må være et rimeligt og naturligt minimumskrav, at jorden forbeholdes dem, der selv vil dyrke den og bygge deres eksistensgrundlag på den.

Formanden: Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 1. april, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til lov om en kornordning for høståret 1960-61.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om et levnedsmiddelinstitut m. m. [af Poul Claussen m. fl.].

Mødet hævet kl. 14³⁵.

84. møde.

Fredag den 1. april kl. 13.

Formanden: Fra statsministeriet er modtaget følgende skrivelse:

„Statsministeriet.

København, den 31. marts 1960.

Under 31. marts 1960 har det behaget Hans Majestæt Kongen at fritage under tegnede statsminister og finansminister Olfert Viggo Fischer Kampmann for stillingen som finansminister, at fritage handelsminister (minister for handel, håndværk, industri og søfart) doctor oeconomiae Kjeld Løwenstein Philip for stillingen som handelsminister og udnævne ham til finansminister, at udnævne folketingsmand Alf Børge Lars Peter Jensen til handelsminister (minister

for handel, håndværk, industri og søfart), at fritage arbejdsminister og boligminister Jens Kaj Rudolf Bundvad for stillingen som boligminister, at udnævne folketingsmand Carl Peter Jensen til boligminister samt at bestemme, at lovgivningen vedrørende Danmarks nationalbank overføres fra handelsministeriets til finansministeriets forretningsområde, og at de handelsministeren og den kgl. bankkommisær i medfør af denne lovgivning påhvilende opgaver overføres fra handelsministeren til finansministeren.

Hvilket jeg herved tillader mig at ammode hr. formanden om at ville meddele folketinget.

Kampmann.

/ R. Bruun-Pedersen.

Folketingets formand.“

Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (om ændring af understøttelsessatser m. v.), forslag til lov om ændring i lov om kommunale beskæftigelsesudvalg og forslag til lov om ydelse af ekstraordinær hjælp til langvarigt arbejdsløse har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om ungdommens uddannelsesfonds forvaltning og virksomhed har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg. (Vedrørende den offentlige skolebespisning) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om en kornordning for høståret 1960-61.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3545, fremsættelsen i tidenden sp. 4580).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Carl Petersen: Det er tredje gang, den højtærede landbrugsminister fremsætter et forslag til lov om en kornordning af den karakter, som vi nu kender den.

Da lovforslaget er affattet nøjagtigt som den gældende lov, finder jeg ikke nogen grund til at omtale de enkelte paragraffer, og der er vel heller ingen grund til at beskæftige sig med, hvorvidt denne lovgivning bør fortsættes i det kommende høstår, da det må erkendes, at en kornlov er lige så berettiget i det kommende år, som den har været i de to foregående høstår. Jeg finder heller ikke anledning til at rejse en principdebat, da der formentlig ikke er nogen afvigelser i partiernes opfattelse af, at loven har virket efter sin hensigt.

Jeg synes derimod, der er grund til at se på, hvordan lovens virkninger har været. Som en helhedsbedømmelse må det vist siges, at der har været betydelig mindre vanskeligheder ved at administrere loven i indeværende år, end tilfældet har været i fjor. De daværende vanskeligheder havde vel ikke noget med selve lovens udformning at gøre, men var udelukkende bestemt af, at brødkornets kvalitet ikke var så god, som man kunne ønske det, og dette var, som alle ved, forårsaget af det dårlige vejr under bjærgningen af brødkornet.

I indeværende høstår har forholdet været det helt modsatte, idet kvaliteten af brødkornet har været fremragende, og det gælder både for rug og hvede.

Den bestemmelse om mælkepulveret, der i fjor blev optaget i loven, skabte ved første behandling af lovforslaget en vis ængstelse for, at der skulle opstå administrative vanskeligheder, særlig med hensyn til fastsættelsen af afgifter på dette område; men det må siges i dag, at ængstelserne dengang var noget overdrevne. Der skete det, at importpriserne steg meget stærkt og meget hurtigt, så at de kom op over de fastsatte basispriser, og dermed gik de jo ud af billedet. Om de mennesker har ret, som vil påstå, at årsagen til denne prisstigning på mælkepulveret skyldtes loven, kan jeg ikke bedømme, men rigtigt er det, at priserne steg stærkt og hurtigt, efter at loven var blevet vedtaget.

Når kvaliteten af brødkornet har været så god, følger deraf naturligvis, at også kvaliteten af brødet har været upåklagelig,

så at kornnævnet har været helt fri for klager fra såvel brødfabrikkerne som forbrugere. De har derfor været forskånet for at træffe besværlige og vanskelige afgørelser. Jeg synes, det tjener møller- og bagerstanden til ære, at det har vist sig muligt for dem at fremstille sådanne brødkvaliteter, som tilfældet har været, når man tager i betragtning, at rugbrødet er produceret af 100 pct. dansk rug og hvedebrød af 90 pct. dansk hvede.

Som man vil se af bemærkningerne til lovforslaget, regnes der med en overgangsbeholdning af hvede på godt og vel 60 000 t. Det vil sige, at indmalingsprocenten godt kunne have været 100 for hvedens vedkommende også, i hvert tilfælde en del af året, men ministeriet har valgt det fornuftige, synes jeg, at nøjes med en indmalingsprocent af 90 og forbeholde det næste høstår en ret stor hvedebeholdning af den gode kvalitet, som denne hvede havde. Ingen ved jo, hvordan kvaliteten af den nye hvedehøst bliver, og heller ikke, hvilke mængder der vil fremkomme. Det sandsynligste er vel, selv om de tilsåede arealer er af omtrent samme størrelse som sidste år, at udbyttet vil blive mindre; man tør vel næppe regne med en rekordhøst af hvede to år i træk. Dertil kommer vel, at en stor del af de arealer, der er tilsået med hvede i efteråret, er tilsået så sent, at man må regne med, at en del af sæden ikke på normal måde vil overvintre. Dette skal jo nok tages med, når man vil bedømme udsigterne. Derfor synes det mig at være i alles interesse, at der er en relativt stor overgangsbeholdning af hvede at tære på i det kommende høstår.

Den advarsel til rugdyrkerne, jeg udtalte under lovens behandling i fjor, om ikke at udvide rugarealerne af hensyn til de store omkostninger, man derved ville påføre statskassen, har tilsyneladende virket i modsat retning. Det var min mening med denne advarsel, at landmændene ikke skulle medvirke til at gøre denne lovgivning umulig. Resultatet af tællingen, der er optrykt i bemærkningerne til lovforslaget, viser, at rugarealerne i sammenligning med i fjor er udvidet med 34 000 ha eller omtrent 30 pct. Jeg mener, dette er uheldigt, da det synes at være en bevidst udnyttelse af denne lov til formål, der ligger uden for dens hensigt.

[Carl Petersen.]

Hvis høstudbyttet af rug bliver normalt i det kommende år, vil det sige, at der skal afhændes 168 000 t med et antageligt tab pr. ton, og dette tab skal staten betale. Vi har jo ikke mulighed for at anvende større kvantiteter til brødfremstilling af rug, da der, som jeg allerede har nævnt, har været benyttet 100 pct. indmaling. Jeg vil ikke i år gentage min advarsel, da resultatet formentlig alligevel vil blive, at arealerne i det førstkommande år igen vil stige med 30 pct., men jeg vil stilfærdigt gøre opmærksom på, at det for det høstår, vi lovgiver for, kan komme til at koste staten et beløb på 25-30 mill. kr. Jeg ved ikke, om dette skulle kunne gøre et vist indtryk.

Udligningsafgifterne har ikke haft større betydning, da importpriserne på de kornsorter, der importeres mest af, næsten hele tiden året igennem har ligget i nærheden af eller over de fastsatte basispriser. Til trods for den endog meget store kornimport, der har været, er de samlede afgifter, opgjort pr. 1. februar, kun nået op på 5 mill. kr., og der er næppe grund til at tro, at der vil blive nogen væsentlig forøgelse af dette beløb resten af året. Den store fordyrelse af indført korn, som der med mellemrum bliver talt så meget om, kan altså ikke skyldes de pålignede afgifter. Hvis der har været en fordyrelse, må det være af andre årsager. Da den samlede import af kornvarer, som kan belægges med afgifter, opgjort indtil 1. februar, har været ca. 1 mill. t eller ca. 10 mill. tdr., vil det altså sige, at hvis det bliver ulignet ligeligt på dette kvantum, vil det betyde en fordyrelse på 50 øre pr. td., og det kan formentlig ikke have været afgørende.

Jeg mener derfor, det er forkert, når man vil fremstille det sådan, at kornloven ingen betydning har haft for en stor del af landbruget, og her tænker man formentlig på det mindre landbrug, det kornkøbende landbrug. Den væsentligste fordel for landmændene, og det gælder vist både de store og de små, ligger selvfølgelig i brødkornordningen. Det er vel vanskeligt at gøre op i kroner og øre, hvad den betyder. Men de landmænd, som har en stram likviditet — og det hævdes jo, at der skal være en del af dem — henvises af økono-

miske grunde til at realisere en del af deres korn straks efter høst til de priser, der kan opnås, og de er som regel lave både som følge af det store udbud af korn på dette tidspunkt og som følge af, at sælgeren på grund af sine økonomiske vanskeligheder står i en vanskelig position over for køberen og derfor er henvist til at sælge til de priser, der kan opnås på markedet. Fordelen ligger altså deri, at man kan aflevere det høstede brødkorn til priser, der ligger betydeligt over brødkornspriserne i almindelighed på de tider, hvor der skal realiseres efter høst.

Jeg vil derfor takke landbrugsministeren, fordi han har fremsat forslag om en kornordning igen i år. Den er en god støtte til landbruget, ikke mindst til dem, der er dårligt økonomisk stillet. Jeg skal tilsige mit partis tilslutning til lovforslagets hurtige gennemførelse.

Sønderup: Jeg finder ingen anledning til ved denne lejlighed at lægge op til nogen større diskussion. Mit parti er villig til at medvirke til en forlængelse af den gældende kornordning. Vi vil dog gerne i et udvalg drøfte, om ikke den almindelige omkostningsstigning, der har fundet sted, gør det rimeligt, at der foretages en ajourføring af priserne. Det kan vi se nærmere på i det udvalg, som jeg håber bliver nedsat, når lovforslagets første behandling er tilendebragt.

H. C. Toft: Det foreliggende forslag til kornlov er jo identisk med det forslag, vi behandlede i fjor, hvor mit parti medvirkede til lovens gennemførelse.

Da vi i 1958 gennemførte en lov, der omfattede både en brødkornsordning og en foderkornsordning, var konjunkturerne i landbruget i meget høj grad i nedadgående retning, og vi imødeså vel alle dengang de største vanskeligheder for landbrugserhvervet. Da vi sidste år behandlede kornloven, var der prisbevægelser i opadgående retning, der kunne afbøde nogle af de vanskeligheder, landbruget stod i. Siden da er billedet på ny vendt, og hvis vi ser på de priser, landbruget opnår på markedet, betragter prisudviklingen i det forløbne år, vil det ses, at denne ikke blot er vigende, men viser en stærkt faldende tendens. For

[H. C. Toff.]

ægs og smørs vedkommende giver de faldende priser sig direkte udslag i prisen til producenterne, medens det samme ikke er tilfældet for flæsket. Her har man en reguleringspulje, der er opsamlet hos slagterierne, og derfor kommer det prisfald, der er indtrådt, ikke til udtryk i en nedgang i producentprisen, men producentprisen har til gengæld heller ikke mærket noget til den stigning, der tidligere fandt sted. Har priserne således været faldende, har udgifterne fortsat deres stigning ikke mindst i de sidste måneder, hvor vanskelighederne med at skaffe den fornødne arbejdskraft på landet i høj grad har påvirket lønniveauet i opadgående retning. Gennem disse to udviklingslinjer, faldende produktionspriser og stigende udgifter, kommer landmanden i en klemme, der for mange vil betyde alvorlige økonomiske problemer.

På denne baggrund er det rigtigt på ny at gennemføre en kornordning, der i det mindste sikrer det producerede brødkorn faste priser. Efter min opfattelse må man nødvendigvis også gennemføre en foderkornsordning, samtidig med at man gennemfører en brødkornsordning med faste priser. Gør vi ikke det, vil resultatet let blive, at alle danske landbrug efterhånden vil producere alt det brødkorn, de formår i deres sædskifte. Hvis de her til landet kunne importere foderkorn med stort stats-tilskud udefra, ville mange flere producere brødkorn, så staten, der forpligter sig til at overtage brødkornet, ville få et stort tab, idet den del af brødkornet, der ikke kunne sælges til den danske befolkning til menneskeføde, måtte sælges til dyrisk produktion. Det ærede medlem hr. Carl Petersens vurdering, der gik ud på, at overskuddet på 168 000 tdr. korn ville komme til at koste staten mellem 25 og 30 mill. kr. i det kommende år, kan jeg ikke være enig i. Jeg tror ikke, tallet vil blive nær så stort. Jeg vil vurdere det til et sted mellem 12 og 15 millioner. På denne baggrund finder vi, det vil være rigtigt på ny at lave en kornordning, idet man derigennem i det mindste sikrer producenterne af brødkornet faste priser. Ellers vil vi blive udsat for, at man her til landet kunne få importeret brødkorn og til meget lave priser, idet der udefra er givet stats-

tilskud til denne produktion. Hvis man derfor ikke har fastsat et rimeligt forhold mellem basisprisen på foderkorn og de fastsatte brødkornspriser, kan vi risikere, at der vil ske en sådan udvidelse af brødkornsarealerne, at produktionen ikke kan afsættes ved salg til menneskeføde, men må afsættes til fremstilling af dyriske produkter. Derigennem vil staten altså få et tab, men med det areal, der er udlagt i år, mener jeg ikke, tabet vil blive nær så stort, som det ærede medlem hr. Carl Petersen nævnte.

Det afleverede brødkorn må ikke indeholde mere end 17 pct. vand, men med de gode høstbetingelser, der var sidste år, hændte det ofte, at vandindholdet lå under denne procent. Jeg vil derfor gerne rejse det spørgsmål, om det ikke var rimeligt, at det brødkorn, der afleveres med et lavere vandindhold end 17 pct., på en eller anden måde bliver begunstiget prismæssigt. Det må da være en vare af særlig god kvalitet og af større værdi end brødkorn med et højere vandindhold. For den afleverende landmand betyder det, at han afleverer en vare med et større nettoindhold, mindre vandindhold, og det vil faktisk sige, at han også afleverer en vare, der vejer mindre end det tilladte. Han får med andre ord mindre for at aflevere en vare af bedre kvalitet. Vi vil gerne under udvalgsarbejdet have såvel dette undersøgt som muligheden for at forbedre prisen for den vare, der er af den bedste kvalitet, altså den vare, der overgår den normale kvalitet, og hvor prisen til landmanden faktisk derved forholdsvis er mindre, ligesom vi også i udvalget gerne vil drøfte, om de i loven fastsatte priser er de rigtige under hensyntagen til de omkostningsstigninger, der har fundet sted, siden vi sidste år gennemførte en kornordning.

Da vi gennemførte kornordningen i 1958, blev der fra flere sider givet udtryk for, at den ville regulere svineproduktionen i Danmark. Jeg gav dengang udtryk for, at det efter min mening ikke ville betyde noget væsentligt. Sidste år kunne vi da også konstatere, at det ikke havde påvirket produktionen af svin, i hvert fald ikke i nedadgående retning. Vi havde tværtimod den største produktion af svin i hele landets historie, og udviklingen har stadig været i opadgående retning. Vi kan kun være tilfredse med, at udviklingen i andre lande har

[H. C. Toft.]

været sådan, at der har været nogenlunde plads for os på vore eksportmarkeder til denne store udvidelse af vor produktion; havde dette ikke været tilfældet, ville vi i dag have stået i en katastrofal situation for det danske landbrug med hensyn til afsætning af vor svineproduktion. Det er altså ikke for at regulere svineproduktionens størrelse, at vi har den nuværende foderkornsordning, for den virker ikke sådan, men det er nødvendigt med en foderkornsordning, når vi har en brødkornsordning med faste priser.

Vi tilsiger en velvillig behandling af lovforslaget under det udvalgsarbejde, vi må have for bl. a. at få de forhold belyst, som jeg her har fremført.

Slipsager: Da mit partis ordfører i disse sager, det ærede medlem hr. Kirkegaard, ikke kan være til stede, skal jeg sige et par ord om det foreliggende lovforslag.

Da vi sidste år gennemførte en ordning af tilsvarende art som den, vi nu har til behandling, var der fra alle sider enighed om at gennemføre den, og jeg kan ikke se, at der er sket sådanne forandringer i landbrugets forhold, at denne lovgivning er overflødig i dag. Derfor kan jeg på mit partis vegne tilsige velvillig behandling i det kommende udvalg.

Der kan selvfølgelig altid være spørgsmål, som må drøftes i udvalget, med hensyn til betaling og kvalitet, omkostningsniveauet og også om priserne, og alt dette må naturligvis det kommende udvalg tage stilling til. Jeg tilsiger vort velvillige medarbejderskab på dette område.

Kristian Kristensen: Lovforslaget ligger helt på linje med gældende lov. Fra retsforbundets side stemte vi i fjor og i forfjor for loven, og vor væsentligste motivering for at stemme for loven de foregående år var denne lovgivnings sammenhæng med de sidste arbejdsoverenskomstforhandlinger. Når vi nu for tredje gang stemmer for en sådan lov, er det jo sidste gang i den pågældende overenskomstperiode, og når vi også denne gang går ind for lovforslaget efter de foreliggende retningslinjer, er dermed ikke sagt noget om vor fremtidige stilling til denne sag.

Fuglsang: Jeg skal ikke ved denne lejlighed sige mange ord om dette forslag til lov om en kornordning. Som den højtærede minister selv har bemærket, svarer lovforslaget ganske nøje til den hidtidige ordning. Når mit parti ikke kan stemme for det, er det ud fra ganske de samme principielle og praktiske motiver, som vi hidtil har ladet os lede af.

Som tidligere sagt om andre love angående landbrugets økonomiske forhold har vi absolut intet imod, at landbrugets praktiske udøvere sikres gode og trygge økonomiske vilkår. Men vi kan ikke gå ind på den tankegang, som bl. a. synes at ligge til grund for dette lovforslag; at landbruget er en helhed. Visse foranstaltninger, som kan være udmærkede for visse grupper, kan virke ganske modsat for andre, og hvad en kornordning angår, virker den i praksis til gavn for det store, kornsælgende landbrug, men er i modstrid med småbrugets og forbrugernes interesser. Derfor kan vi ikke have nogen særlig sympati for ordningen.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg takker for den tilslutning til lovforslaget, som der er givet udtryk for. Der er rejst spørgsmål om kornets vandprocent og om, hvorvidt de priser, der er fastsat for brødkornet, er de rette, eller om de eventuelt burde reguleres under hensyntagen til stigningen i landbrugets omkostninger. Det er jo spørgsmål, der udmærket egner sig til drøftelse under den udvalgsbehandling, som jeg regner med vil komme, og jeg skal ikke her tage stilling, i hvert fald ikke til begge spørgsmål; men jeg vil dog pege på de oplysninger, der indeholdes i lovforslagets bemærkninger, og hvoraf det klart fremgår, at der har været en betydelig forøgelse af vintersædarealerne, og det kunne jo tyde på, at man er tilfreds med den pris, der gives; dette kan også indebære en risiko for meget stor overforsyning specielt af rug.

Til det ærede medlem hr. Kristian Kristensen, som sagde, at han så denne lovgivning som et led i de sidste arbejdsoverenskomstforhandlinger, vil jeg gerne sige, at jeg mere betragter ordningen som et led i de forhandlinger, der dengang førtes med det samlede landbrug om mange forskellige spørgsmål vedrørende landbrugets afsætning og produktion.

[Landbrugsministeren.]

Jeg takker for tilslutningen til lovforslaget og håber på enig tilslutning til ordningen som sædvanlig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Carl Petersen: Da der er fremsat ønske om udvalgsbehandling, foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om et levnedsmiddelinstitut m. m. [af Poul Claussen m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3533, fremsættelsen i tidenden sp. 4112).

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Det foreliggende lovforslag svarer ret nøje til de ændringsforslag, som i en betænkning af 16. april 1959 blev stillet af et mindretal i det folketingsudvalg, der i folketingsåret 1958-59 behandlede forslaget til lov om et levnedsmiddelinstitut m. m. Det vigtigste punkt i lovforslaget går ud på af levnedsmiddelinstituttet at udskyde den afdeling, som skal beskæftige sig med levnedsmiddeltoksikologiske undersøgelser. Baggrunden for lovforslaget er, at forslagsstillerne mener, at disse undersøgelser mere hensigtsmæssigt og med økonomisk fordel kan henlægges til landbohøjskolen.

Jeg vil her i første række henlede opmærksomheden på mine udtalelser under tredje behandling af forslaget til lov om et levnedsmiddelinstitut m. m. den 20. maj 1959 — folketingets forhandlinger 1958-59 sp.

4828-4833. Jeg har allerede dengang redegjort for, at de levnedsmiddeltoksikologiske undersøgelser ikke kan henlægges til andre bestående institutioner uden betydelige udvidelser af disse institutioners lokaler og personale m. v. Jeg skal yderligere her knytte nogle bemærkninger til det nu foreliggende lovforslag.

Man har fra forslagsstillerne side fremhævet, at mangelen på særligt uddannede videnskabsmænd kunne tilsige, at instituttet for levnedsmiddeltoksikologi blev henlagt til landbohøjskolen. Så vidt jeg kan skønne, må lederen af levnedsmiddeltoksikologiske undersøgelser imidlertid være en videnskabsmand, der har netop dette arbejde som hovedopgave. Han kan altså ikke gå ind i højskolens almindelige arbejde som lærer for studenterne med forelæsningspligt m. m., afprøvning af veterinære lægemidler o. s. v., således som professoren i farmakologi og toksikologi nu gør det.

Vi kan altså ikke på en forsvarlig måde spare den ledende videnskabsmand på det institut, forslagsstillerne ønsker fjernet fra levnedsmiddelinstituttet.

Jeg skal i den anledning pege på, at en sådan løsning alle andre steder anses for uhensigtsmæssig, idet man ikke har fulgt denne fremgangsmåde hverken i Sverige, Holland eller USA, hvor de pågældende institutioner er organiseret som selvstændige institutioner, der er direkte ansvarlige over for de højeste sundhedsmyndigheder.

Heller ikke efter de sagkyndiges opfattelse er den af forslagsstillerne foreslåede fremgangsmåde den rette. Det er nemlig i betænkningen af 1955 om levnedsmiddelinstituttet (side 16) udtrykkelig fremhævet, at det i første række vil være det toksikologiske laboratoriums opgave at gennemføre de toksikologiske forskningsopgaver, der af det offentlige — i praksis sundhedsstyrelsen — stilles til laboratoriet. I betænkningen (side 17) hedder det endvidere, at det toksikologiske laboratorium bør oprettes som en særlig selvstændig institution under indenrigsministeriet til bistand for